

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0409U005872

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-12-2009

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Ірина Анатоліївна

2. Tkachenko Iryna Anatolyvna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.01.01

Назва наукової спеціальності: Українська література

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-12-2009

Спеціальність за освітою: 7.030502

Місце роботи здобувача: Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 23.053.01

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 17.07.01

Тема дисертації:

1. Топос степу в новій українській літературі (Проза).
2. Topos steppe in the New Ukrainian Literature (Prose).

Реферат:

1. Усі анотації ідентичні за змістом до вміщених в авторефераті. У дисертації осмислено просторовий космос степу у прозі нової української літератури. У результаті дослідження вироблено цілісну концепцію топосу степу як історіософського концепту, естетичного феномену. Виявлено та проаналізовано відповідні просторові образи-конструктиви, окреслена їх роль в творах Т. Шевченка, П. Мирного, І. Нечуя-Левицького, М. Коцюбинського, Ю. Яновського, О. Гончара та О. Сизоненка. Вперше в українському літературознавстві розглянуто генезу літературного освоєння топосу степу у всій його тематичній поліфонічності. Підкреслено, що географія Степу в художніх концепціях зазначених письменників завжди відкривається в контексті історичної долі української нації, у широкому геософському дискурсі та національно-екзистенційному вимірі. Еволюція художнього образу степу відбувалася по висхідній лінії, з виразною тенденцією до семантичної поліфонічності (степ переходив із статусу чужого/ворожого простору в геосвіт завойований і освоєний), ускладнення художньо-образної символіки і метафорики (до традиційних "степ широкий", "чисте

поле" додаються індивідуально-авторські новоосмислення степу), ущільнення інформативності топіки, поглиблення історіософського і культурно-екзистенційного дискурсу. У роботі обґрунтовано, що рецепція степу в українській прозі відбувалася за естетичними та історіософськими принципами. Степ - один із конструктивних топосів, що утворюють цілісність національного образу світу у художньо-літературній площині.

2. The steppe space in the prose of the new Ukrainian literature is investigated in the thesis of research. As a result, the research is regarded holistic concept of the topos steppe as a historiosophy concept and an aesthetical phenomenon. The relevant constructive space images are identified and analyzed. Their role in the works of T. Shevchenko, P. Myrnyy, I. Nechui-Levitskiy, M. Kotsyubinskiy, Yu. Yanovsky, O. Gonchar and A. Syzonenko are determined. The genesis of literary reception of the Topos steppe throughout its thematically varieties is studied for the first time in the Ukrainian literary criticism. The author stresses that the geography of the Ukrainian Steppes in these writers' concepts always opens in the context of the historical destiny of the Ukrainian nation, in a wide historiosophy discourse, national and existential measurement. The notion of the steppe is analyzed on the diachronical level. An original elaboration of the theoretic concepts of "national image of the world" and "steppe" in its correlation with concepts "mentality", "world", "world outlook", "nation", "art historiosophy" etc. is a theoretic and methodological basis of the thesis. It is established that the evolution of the art image of the steppes was build on the line, with the trend to the distinct semantic varieties (step passed the status of alien / strange in the space of peace and mastered), complications of the art symbols and metaphors (to the traditional images "wide steppe" and "clear field" are added individual visions of the steppes). It determines an intensive condensation of the substance of the topics and existential and cultural discourse. The analyzed volume of artistic material gave the possibility to determine the main constant levels of the art reception of the topos steppe: a steppe chronotope (steppe as the palimpsest - "steppe - thickness of the ages"); steppe nature (beauty and poetry of a steppe landscapes); steppe as the space for studying human beings (there is one special type of the Ukrainian people which called steppe man). We point out that the childhood reception is one among the constructive elements of the art model of steppe. The child reception of the steppe is phenomenon which is analyzed in the in Y. Yanovsky's novel "Childhood" ("Horseman"), in V. Blyznets's prose ("Canvases under Steppe"), in H. Tutunnuk's novels ("A Steppe fairy-tale", "A glow far away in the steppe"), in O. Honchar's novels ("Tronka", "Brigantine", "Your Star") etc. In the thesis the classification of the steppe chronotope is proposed. The art steppe chronotope can be explicit and real, dynamic (through images of the roads, way, search, escape etc.); mythical (in the form of artistic battle); idyllic; adventure; alien / fired on their; hospitable / mortal; nation, spring, summer, autumn, winter, a morning, day's, evening, night etc. These variants are integrated. Y. Yanovsky's novels open his neoromantic vision of the steppe. The author conception of this topos is based on the constant steppe images. The philosophy of active romanticism is relayed by such images as Sea, Space and Freedom. The special art form of Y. Yanovsky's vision of the steppe is "Ukrainian Texas". Different aspects of steppe (time-space, smell/sound/taste/visual images) are considered in details in the works of O. Honchar. Accent is made on the base of writer's specific world-outlook reception, which is consisting of his direction to the Earth (Steppe), Sky and Water (Ocean, Sea). In the work is proved that the reception of the steppe in Ukrainian prose was based for according to aesthetical and hystoriphofic principles. The writer's prose translates the specific way of national world outlook and national world image that is a result of the influence of the steppe. The paper focuses on analyse of the art historiosophy of the steppe in "Steppe" by O. Syzonenko. It is shown in the light of axiological values which are postulated in the author's historiosophy through the images Steppe and War. Steppe - one of the constructive toposes, which creates an integral image of the national world, reflected in the art literary texts.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клочек Григорій Дмитрович
2. Klochek Grygogy Dmytrovych

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руснак Ірина Євгенівна
2. Руснак Ірина Євгенівна

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гурбанська Антоніна Іванівна

2. Гурбанська Антоніна Іванівна

Кваліфікація: к.філол.н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Клочек Григорій Дмитрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Клочек Григорій Дмитрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.